

subcapitolul "Transilvania : apărarea păcii și a adevărului" sunt prezentate fragmente de documente din actele oficiale ale Vaticanului vis -à- vis de poziția acestuia în ce privește ciuntirile teritoriale ale României din anii '40. În "Protejarea evreilor", al treilea subcapitol, autorul face cunoscut publicului unele din acțiunile comune întreprinse de România și Vatican pentru salvarea evreilor. În ultimul subcapitol: "Asistența prizonierilor de război", seria de documente prezentată stă mărturie modulului cum au fost asistați oamenii supuși represiunilor de război, evidențiindu-se interesul Sfântului Scaun pentru ușurarea suferințelor ca și eforturilor depuse de Nuntziul Apostolic, Andreea Cassulo, prin diverse forme de intervenții, ajutoare materiale și spirituale, vizite în lagăre de concentrare, etc., într-o serie de colaborări cu autoritățile române.

În ultimul capitol "În lumina realității", Ion Dumitriu-Snagov încearcă să înlăture anumite semne de întrebare privind relațiile României cu Vaticanul, subliniind că "Documentele semnate de noi probează, în același timp, cazul unui popor mutilat, ocupat militar sub amenințarea desființării statale, poporul român, ca un sclav subjugat de o suprastructură artificială, cu un guvern de complici activ - conștienți în discreditarea ocupantului autointitulat aliat. Sfântul Scaun, consecvent apărător al păcii, a întâlnit în acest popor o consecventă vocație a răbdării, votul conspirației pentru pace, cu experiență de acest fel multiseculară. De aici strânsa colaborare dintre cei doi parteneri politici pentru protestul împotriva Ardealului de Nord pentru asistența comună acordată victimelor de război.... de orice națiune și religie - și, în sfârșit, un sprijin moral pentru ieșirea de sub controlul Axei și pentru mobilizarea resurselor într-un nou sacrificiu de sânge la scurtarea războiului" (p. 219).

Ion Dumitriu-Snagov, autorul cărții supuse atenției Dvs., este doctor în istorie cu lucrarea "La Sain - Siége et la Roumaine moderne 1850 - 1866 ", care l-a consacrat definitiv în cunoașterea relațiilor dintre România și Vatican. Cartea recent publicată este o lucrare valoroasă, atât prin modul de abordare a relațiilor diplomatice dintre România și Vatican cât și datorită documentelor din arhiva vaticană, prezentate, dar mai ales pentru faptul că, după anul 1948, probleme de acest gen, nu au mai fost tratate de istoriografia românească. Pentru atâtea generații problemele lumii catolice precum și a relațiilor dintre statutul român și Vatican sunt noutăți absolute. O cercetare, binevenită, prin problemele și modul lor de abordare și, care se cere neapărat continuată.

Adela Herban

Alexandru Vianu, Camil Mureșan, Robert Păiușan, Simona Nistor
Președinții Franței, Universalia- Dialog, Craiova, 1991, 230 p.

Am ales pentru prezentare această lucrare din mai multe motive, cel mai important fiind cel care evidențiază interferențele culturale româno-franceze.

Spiritualitatea franceză, atât de aproape de valorile românești, avea nevoie, pentru o cât mai bună receptare în mediile noastre, de o astfel de lucrare, care evidențiază rolul politicului în societatea franceză. Dacă am încerca să admitem că poate

exista o "anatomie" a istoriei, atunci "Președinții Franței" este un demers în care "disecția" constituie principala metodă de investigație. Revoluția din anul 1789 a modificat fundamental statul francez în stucturile sale. Apariția republicii, ca alternativă pentru monarhie, a generat serioase antiteze în valorile politice franceze.

Autorii prezintă republica, pe de o parte prin prisma evoluției instituției prezidențiale, pe de alta prin personalitatea celor care, de-a lungul timpului au ocupat, cu mai mult sau mai puțin succes, Palatul Elysée.

Regimul republican francez se prezintă ca o diversitate în sistemul politic francez, alternând cu alte regimuri nerepublicane. Delimitându-le temporal, autorii subliniază, prin împrejurările constituirii și dezintegrării lor rolul pe care l-au avut în organizarea politică franceză. Nu întotdeauna democrația a stat la baza lui, uneori s-au adoptat și principii și metode excepționale. Cele cinci republici ne apar nu ca un tot unitar, ci dimpotrivă, ca momente diverse ale unui sistem politic și așa destul de complicat prin evoluția sa.

Esențiale sunt condițiile în care un cetățean francez poate candida la președenție și prerogativele de care se bucură în caz de victorie, cu atât mai mult cu cât pe parcursul celor cinci republici acestea s-au modificat simțitor. Credem noi, că acesta este motivul principal pentru care autorii au dedicat o parte specială a lucrării acestui aspect.

Un rol important în consolidarea instituției prezidențiale, ca unul din factorii esențiali ai republicii, are, în viziunea autorilor, reședința prezidențială, ca simbol al acesteia. Din aceste considerente se face un scurt istoric al sediilor președinților Franței, până se ajunge ca Palatul Elysée să devină reședința perpetuă a șefilor de stat francezi.

Partea cea mai amplă a lucrării, în mod firesc, este închinată personalității fiecăruia dintre cei 28 de președinți pe care i-a avut Franța. Deși republica s-a instaurat pentru prima dată în anul 1792, întâiul președinte, în adevăratul înțeles al cuvântului, a fost Louis Eugène Cavaignac. Începând cu el biografia fiecărui președinte se constituie într-o adevărată introspecție în viața politică franceză din diferitele perioade când republica a constituit baza regimului politic francez.

Volumul prezentat este o serioasă analiză a unui segment al sistemului politic francez, cu serioase implicații în plan european. Pentru istoriografia românească este o prețioasă analiză care permite o mai bună cunoaștere a istoriei Franței și, prin aceasta, a realităților contemporane din această țară.

Gheorghe Firczak